No. 3103. Zaterdag 4 November 1939. 56ste Jaargang.

AMIGOE DI CURAÇAO

Dit blad verschijnt elke Woensdag en Zaterdag
Abonnementsprijs voor het gebiedsdeel
fl. 2.— per kwartaal bij vooruitbetaling.

Redactie: St. Elisabeth's Gasthuis Tel. 1292
Administratie: St. Thomas-college Tel. 1550
Uitgever: W. J. A. Donders.
Drukkerij van het Vicariaat.

Voor het Buitenland fl. 10.— per jaar
Afzonderlijke nummers fl. 0,10

SINT. WILLEBRORD

739 7 Nov. 1939

We zullen allen al wel kennis gemaakt hebben met de Jubileumzegels, welke dit jaar in Nederland zijn uitgegeven ter ere van Neerlands eerste geloofsverkondiger.

Ook misschien hebben we wel gehoord van de openluchtspelen ter ere van deze heilige in verschillende plaatsen van Nederland; evenzo van de grote tentoonstelling in Utrecht van Kerkelijke kunst bij gelegenheid van dit eeuwfeest, waarvan de eigenlijke dag is Dinsdag a.s. 7 November.

Iets naders van zijn leven door een inzender is hier op zijn plaats.

De H. Willibrordus, Apostel van Nederland, werd geboren in Northumbrië en stierf in 739 in Echternach.

Hij werd opgevoed en opgenomen in het klooster Ripon, waar hij onder leiding stond van St. Wilfried, voorstander van de Romeinse praktijken in Engeland.

(St. Wilfried was bisschop van Cork en Leicester. Hij predikte in 678 in Nederland en stierf in 709. Feestdag 12 October).

In 678 toen Wilfried, abt van Ripon, van zijn bisschopszetel York verdreven werd, verliet ook Willibrord dit klooster en ging naar Ierland, waar hij door St. Egbert in het klooster Rathmelsigi voor de Friese missie werd gewonnen.

Deze Egbert, geboren in 639, trachtte in 686 naar Nederland over te steken ter missionering van de Friezen. Dit mislukte echter, maar hij zond het zelfde jaar Wigbert en in 690 Willibrord ,op wiens vorming hij veel invloed gehad heeft. De H. Egbert stierf, negentig jaar oud in 729.

Zo zien we Willibrord in 690 kort na de overwinning van Hofmeier Pepijn op Radbod, koning van de Friezen, met elf gezellen de Noordzee oversteken naar Friesland. Hij landde te Katwijk, vestigde zich in de Frankische burcht Trecht (Utrecht) waar hij de ruïnen van het kerkje van Dagobert vond, het weer opbouwde en aan St. Maarten wijdde. Terwijl zijn medewerkers de prediking begonnen, trok Willibrord naar Rome om de zegen en de zending van Paus Sergius I te vragen (690).

De waarschijnlijk niet zonder Willibrordus' medewerking geschiede keuze van St. Suitbert tot bisschop, deed geen afbreuk aan zijn gezag, maar zou Pepijns bedoelingen, om de Utrechtse kerk geheel onder zijn macht te brengen, doen mislukken. Deze bisschopswijding van Suitbert had in 692 plaats, maar was zo weinig naar de zin van Pepijn, dat deze hem eenvoudig de toegang tot zijn bisdom weigerde. Toen ging hij missioneren onder de Bructeren en stichtte het klooster Kaiserwerdt. Hij stierf in 713.

Pepijn zond in 695 Willibrord naar Rome om tot bisschop gewijd te worden, hetgeen 21 November 695 in de kerk van S. Cecilia aan de overzijde van de Tiber te Rome plaats had. Daarbij ontving hij de naam Clemens, die echter nooit populair geworden is. Hij ontving de titel van aartsbisschop, wat inhield het stichten van suffragaanbisdommen in het land van de Friezen. Hiervan is echter nooit iets terecht gekomen.

De werkzaamheden van Willibrord strekten zich niet uitsluitend, misschien zelfs niet hoofdzakelijk uit over het Westelijk kustgebied van Nederland, maar ook over Limburg en Brabant, waar hij onder bescherming van den Frankischen Hofmeier aan de bekering der Franken werkte, aansluitend bij de actie die van Maastricht en Antwerpen uitging.

Juist daar ontving hij de meeste goederen. Steunpunten van zijn actie waren, behalve het min of meer riskante Utrecht, het klooster en de villa Echternach, die hij van Vrouwe Irmina en den Hofmeier Pepijn ontvangen had en het klooster Susteren, eveneens een schenking van Pepijn.

Deze plaatsen konden vluchtende predikers opnemen en dienden voornamelijk als kweekplaats voor nieuwe missionarissen.

Deze en andere bezittingen, hem tot in Thüringen door Frankische groten geschonken, vormden de economische basis van het missiewerk. Dit verliep tot 714 voorspoedig en bracht vele vruchten voort, maar in dit jaar, het sterfjaar van Pepijn, werd diens minderjarige kleinzoon en wettige opvolger van alle zijden aangevallen, onder anderen door Radbod, koning van de Friezen, die zelfs Utrecht bezetten kon en de missieposten ophief. Eerst Karel Martel herstelde de orde, heropende door zijn overwinning over Radbod het Friese gebied tot aan de Zuiderzee en door zijn nieuwe zege van 734 zelfs tot aan de Lauwers. In 719 keerde Willibrord naar Utrecht terug om er zijn werkzaamheden voort te zetten, nu tot 721 geholpen door St. Bonifatius.

Overtuigd dat bekering tot het Christendom de Friezen tot gehoorzame onderdanen zou maken, begunstigde Karel Martel de missie en schonk aan de Utrechtse kerk o.a. de villa en de kerk van Elst en de burchten van Utrecht en Vechten met hun toebehoren. Willibrord bouwde nu buiten de burcht een nieuwe kerk, zijn kathedraal, die hij naar het voorbeeld van Rome aan den Verlosser wijdde, St. Salvatorkerk. In 726 maakte hij zijn zogenaamd testament, waarvan de echtheid dikwijls bestreden is, doch wel vaststaat, waardoor hij scheiding bracht tussen de goederen van Utrecht en Echternach.

Als resultaat van zijn bijna vijftigjarige werkzaamheid mag de kerstening van geheel het Nederlands gebied ten Zuiden en ten Westen van de Zuiderzee genoemd worden.

Willibrord werd te Echternach begraven, waar hij ook het meest en het vroegst vereerd werd.

Echternach is nu een stadje in het oosten van het Groot-Hertigdom Luxembourg, aan de Sauer, met ongeveer 3000 inwoners. De Benedictijnerabdij van Echternach werd in 698 door Willibrord gesticht. Hij bleef haar tot aan zijn dood besturen, ook nadat hij bisschop was geworden. In 859 gingen de monniken tot de seculiere kanunniken over, maar in 971 werd de Benediktijner-regel er weer vanuit St. Maximinus te Trier, ingevoerd.

De Franse Revolutie maakte pas weer een einde aan het kloosterleven. De kerk werd in 1791 verkocht en in 1856 weer teruggegeven. In 1861 werd ze opnieuw ingewijd en in gebruik genomen.

Op Dinsdag na Pinksteren vindt te Echternach ieder jaar de beroemde „Springprocessie" plaats. Deze dateert van de vijftiende eeuw en bleef tot 1777 onafgebroken gehandhaafd.

In 1802 werd ze weer in ere hersteld. Op de maat van traditionele muziek gaan de processiegangers drie stappen vooruit, daarna twee terug, hetzij als boete, hetzij om de voorspraak van den H. Willibrordus in te roepen tegen zenuwziekten.

Deze gegevens zijn alle ontleend aan de Katholieke Encyclopedie, die merkwaardigerwijze van geen enkel wonder in het leven van den heilige melding maakt. Ook zijn geboortejaar wordt niet opgegeven. Elders vonden we vermeld, dat de heilige geboren is in 657, reeds op zeven jarige leeftijd teropvoeding aan de Benedictijnermonniken van de abdij van Ripon werd toevertrouwd en daar op zijn twintigste jaar zelf ook het kleed van St. Benedictus aannam.

Er zou op zijn gebed een frisse waterbron ontsprongen zijn uit een dorre zandgrond, om zijn dorst en die van zijn gezellen te lessen en zou een andermaal te Vlissingen de wijn wonderbaar vermenigvuldigd zijn, die hij in een kleine fles bij zich had. De historiciteit van deze wonderlijke feiten is echter moeilijk te bewijzen.

Katholiek Nederland gedenkt dezen harden werker, dezen grondlegger van de Christelijke beschaving in Nederland met grote dankbaarheid, nu het juist twaalf eeuwen geleden is, dat hij op 7 November een zalige dood stierf!

X.

VOOR 25 JAREN IN DE WEST

We hebben een week geleden onder deze titel een artikel overgenomen van de Heer Kessler uit de Rijkseenheid, wat handelde over de eerste weken van de wereldoorlog op Curaçao.

Bij deze beschouwingen hebben we toen geen aantekeningen gemaakt, daar we toch van plan waren op de in dat artikel weergegeven feiten terug te komen, vooral in betrekking met het einde van de Karlsruhe, waarmee de schrijver niet voldende bekend was.

Ook de chronologie in genoemd artikel is wat verward. De Karlsruhe kwam hier, n.l. veel eerder als het artikel vermoeden laat; niet eerst nadat de eerste Nederlandse kranten hier waren aangekomen, maar reeds op 12 Aug. 1914.

De Duitse kruiser Karlsruhe was een schip van 139 m. lengte en bewapend met 12 kanonnen van $10^{5}/_{40}$, 2 mitrailleurs en 2 torpedo-lanceerbuizen. Het pantser was 101 m.m. dik en het was een betrekkelijk nieuw schip, wat eerst in 1912 in de vaart gekomen was.

Op de dag dat deze pantserkruiser op Curaçao was, kreeg zij ligplaats tussen de Nederlandse oorlogsbodems Jacob van Heemskerk en de Kortenaer. Van het ware van de internationale toestand was men hier dien dag des te minder op de hoogte, daar de Franse kabel juist in die dagen gebroken was, en Curaçao dus van alle oorlogsberichten verstoken.

Wat is er naderhand van de Karlsruhe geworden?

Het antwoord op deze vraag hebben we ontleend aan de Amigoe van voor 25 jaren.

Allerlei geruchten deden aanvankelijk de ronde. Zeker is, dat schreef Kessler ook, dat een reddingsboot van de Karlsruhe werd opgepikt, waaruit de veronderstelling werd afgeleid, dat het schip vergaan zou zijn. Ook werd nog verteld, dat het schip naar Duitsland was teruggekeerd en ook dat het nog in de nabijheid van Granada, een der Engelse Antillen, was vergaan.

Nooit werd er van Duitsland een officieel bericht over de Karlsruhe gepubliceerd.

Maar in September 1916 verscheen in de G. Braunschen Hofbuchdruckerei te Karlsruhe een boekje getiteld: Die Kriegsfahrten S.M.S. Karlsruhe door Kapitein Luitenant Aust, een der weinige overlevenden van genoemd schip.

Het boekje is bewerkt naar zijn oorlogsdagboek, het enige wat van de ondergang gered is en opgedragen aan de nagedachtenis van den Fregatkapitein Erich Köller, den Commandant, die met zijn schip in de golven is omgekomen. Wij laten nu verder het woord aan Kapt. Leut. Aust:

De 4de November 's avonds ten 6 uur 30 minuten bevond zich S.M.S. Karlsruhe op 10°7' Noorderbreedte en 55°25 Westerlengte. (Ter nadere verklaring kunnen wij voor de niet-zeevaartkundige lezers mededelen, dat deze plaats zich bevindt op 243 mijlen (dus een dag stomen) ten Noorden met 2° ten Westen van het Vuurschip van Suriname — Redactie Amigoe).

Het was het uur van de korte avondschemering der tropen. De Commandant bevond zich met den officier van de wacht, den 1sten Luitenant ter zee Freichen von Althaus, en het stuurmans- en signaalpersoneel van de wacht op de commandobrug. De manschappen waren juist klaar met het avondeten en zaten, zoals ze gewoonlijk 's avonds deden, op en onder de bak (voordek) bij elkander, om te luisteren naar ons muziekcorps, dat onder de brug stond aangetreden. De officieren en dekofficieren zaten aan tafel voor het souper op het achterschip, waar op dat ogenblik ook het dek-, stokers-, machinepersoneel, de jongens, de stewards en het keukenpersoneel zich ophield.

Op geringe afstand van de Karlsruhe volgden de stoomboten Indrani en de Rio Negro.

De 1ste officier had juist het souper geëindigd en een deel der officieren stond op het punt van het warme achterschip zich naar de brug, waar het veel koeler was, te begeven, toen een hevige schok, gevolgd door een dof kraken en knarsen het gehele schip deed sidderen. Op hetzelfde ogenblik ging ook het electrisch licht uit. Terstond helde het schip sterk naar bakboordzijde over.

Aan de officierstafel riep iemand: „Dat is een torpedo." Diezelfde gedachte werd onmiddellijk door alle deren overgenomen. Terstond spoedden wij naar onze post, die aan iedereen bij een gevecht is aangewezen.

Maar vóór ik nog op het achteropperdek op mijn post van 2e artillerie-officier was aangekomen, hoorde ik roepen: „De schotten dicht", en daarop volgden de vijf bekende korte slagen op de scheepsklok.

Van boven onze boeg af zag ik een drijvende scheepsromp, die spoedig daarop wegzonk. Ik dacht eerst, dat het een vreemd vaartuig was, waarmede wij in botsing waren gekomen, hoe onverklaarbaar mij zulks ook toescheen. In werkelijkheid was het echter de voorste helft van ons eigen schip.

Een geweldige ontploffing had de Karlsruhe in twee stukken gescheurd. De eigenlijke plaats der ontploffing en zijn onmiddellijke omgeving, het deel van het schip van de bak tot aan de voorste schoorsteen, ook de commandobrug en de fokkemast moeten noodzakelijk wel in kleine stukjes zijn versplinterd, want niemand heeft er iets hoegenaamd van teruggezien.

Het voorschip met het grootste gedeelte der bemanning, zonk in weinige minuten. Slechts enkele personen, waarvan sommigen verweg over boord waren weggeslingerd, konden van uit het achterschip en van uit de reddingsboten worden opgepikt. Zij allen droegen min of meer ernstige brandwonden of verminkingen.

Het achterschip, nadat onmiddellijk alle schoten gesloten waren, hield zich nog ongeveer 20 minuten boven water. Aan deze omstandigheid, die een schitterend bewijs is voor de degelijkheid van ons scheepsmateriaal en van de Duitse scheepsbouwkunde, danken wij die de ramp overleefden, op de eerste plaats onze redding.

De beide stomers, die ons begeleidden, hadden de catastrophe door een ongeveer 100 meter hoge vuurzuil, die van ons schip opsteeg, terstond in zijn gehele omvang opgemerkt. Zij stoomden beiden onmiddellijk met versnelde vaart naar de zinkende kruiser en zetten alle boten uit.

Ook onze eigen boten waren spoedig te water gelaten en zochten samen met de reddingsboten van de beide stoomboten de plaats der ramp af om nog schipbreukelingen te vinden.

Nadat de 1ste officier met den ingenieur van de wacht de gehele benedenruimte van het schip hadden afgezocht, en vastgesteld, dat zich geen levend wezen meer daarin bevond, ging de laatste boot met de officieren van het schip af.

Ter nauwernood hadden wij ons pas 100 meter van het schip verwijderd, toen zich opeens de achtersteven van ons schip steil uit het water oprichtte, zodat de schroef en het roer vrij zichtbaar werden. Van uit de boten, die nog steeds naar drenkelingen zochten, klonk toen een drievoudig: Hoerah! voor het overschot van de Karlsruhe dat snel naar de diepte wegzonk, en voor onze kameraden.

Toen werd het stil in onze kleine kring. Een last van jammer en wee drukte ons neer, en voor ons stonden de grote vragen:

Hoe? en Waarom?

Nooit zullen die vragen beantwoord worden. Het ongeluk was te plotseling en te geweldig op ons neergeslagen, dat wij ons onmogelijk terstond over de gehele omvang van de ramp een helder begrip konden vormen. Eerst langzamerhand, toen alle overlevenden van de ramp aan boord van de Rio Negro waren bijeengekomen, en wij telkens meer bekende gezichten van de bemanning zagen ontbreken, toen het eindelijk ook voor ons allen vaststond, dat onze Commandant, die voortreffelijke, door ons allen vereerde en hooggeschatte man met ons schip was omgekomen, eerst toen werd het ons recht duidelijk, wat wij verloren, en welk een hard lot ons getroffen had.

Ieder aan boord had zich in stilte daarop reeds voorbereid, dat eens aan onze eenzame krijgstocht een einde moest komen, en zich zelven reeds geprezen in een laatste strijd den gehaten vijand eens goed aan het verstand te brengen, dat Duitse trouw en dapperheid geen woorden zonder betekenis zijn.

Hoe zou het dan geheel anders zijn afgelopen.

Wordt vervolgd.

ALGEMEEN POLITIEK OVERZICHT

De rede aan Molotoff, hoewel verschillend uitgelegd naar Engelse of Duitse opvatting, heeft o.i. toch wel wat ontspanning gebracht betreffende de Finse kwestie. Maar vooral in de Europese politiek kan een dubbeltje op zijn kant heel gek rollen en daarom kunnen we nog niet zeggen, wat er gebeuren zal.

Zo schijnt ook België te denken en Nederland niettegenstaande de Duitse neutraliteitsverklaringen.

Aan het Westfront schijnt men van geen van beide kanten enige hoop te hebben op een forceren van de stellingen. Engeland en Frankrijk hebben een zet gedaan op de lange duur en zullen dan wel zeker winnen. Maar Duitsland dat is de laatste weken wel gebleken, wil het daarop niet laten aankomen. De blokkade forceren zal voor de Duitse vloot ook wel niet mogelijk zijn en een kat in het nauw kan rare sprongen doen en daarom heeft België voor de zekerheid maar grote gebieden, die mogelijk kunnen binnengevallen worden, geëvacueerd en Nederland heeft in verschillende streken de staat van beleg afgekondigd.

Uit den Haag wordt gemeld, dat in de streken waarin in Holland de staat van beleg is afgekondigd, ongeveer vijfhonderd dorpen en steden zijn gelegen. Het betreft voornamelijk de grensstreken en bovendien het uit strategisch oogppnt zo belangrijke eiland ameland. Van Hollandse zijde laat men weten, dat deze maatregel alleen maar genomen is met het oog op iets, dat misschien zou kunnen gebeuren, doch geenszins is genomen onder de druk van direct dreigende omstandigheden.

Intussen blijft maar de oorlog 1939 aanhouden, die door het deelnemen van de Engelse dominions, door zijn rampzalige invloed op heel het economisch leven, door de zware druk, ook op de neutralen gelegd en door zijn natuurlijke drang tot om-zich-heen-grijpen meer en meer de allure gaat aannemen van een nieuwe wereldkrijg.

25 jaren na het begin der slachting van 1914; 20 jaren na „Versailles"!

Hoe dikwijls zullen volkeren en individuen zich reeds de vraag hebben gesteld: Hoe is zoiets toch mogelijk? Zijn in 1914—1918 de millioenen niet de dood ingegaan met althans deze éne opbeurende gedachte: het lijden, dat wij verdroegen is zó hevig, zó onmenselijk, dat herhaling wel uitgesloten moet zijn: Wij sterven voor de wereldvrede. En de tomben van de „onbekende soldaten", bekend alleen bij God, zoals op het Amerikaanse monument te Washington staat aangegeven, hielden de gedachte aan hun millioenen gevallen broeders en aan het wereldwee van 1914—1918 levendig, als een waarschuwing, die haar effect niet missen kón.

En toch twintig jaren na Versailles.........

Maar hier stuiten wij aanstonds op een der voornaamste oorzaken van het her-ontbranden van de krijg: de dwaasheid van Versailles.

Versailles riep in zijn onverstand om herstel en het maakte in Duitsland een

beweging mogelijk als het nationaalsocialisme, dat in zijn verzet tegen Versailles zijn voornaamste voedingsbodem vond, maar dat, als nagenoeg alle reactie, op zijn beurt té ver ging, niet alleen in zijn binnenlandse politiek, niet alleen in zijn optreden tegen Kerk en Christendom, maar ook in zijn, ten dele gerechtvaardigde, strevingen op het terrein der buitenlandse staatkunde.

Het scherpst kwam dit tot uiting in hetgeen aan Tsjecho-Sloakije wedervoer.

Daar, dit kán niet genoeg worden herhaald, **ligt de kiem van het huidig conflict.** Een optreden als tegen Tsjecho-Slowakije moest, het kan niet anders, een reactie wekken, die, bij de eerstvolgende gelegenheid of aanleiding, tot botsing leiden móést.

Een gerechtvaardigd verzet tegen het onverstand van Versailles vond, bij Engeland, nauwelijks verzet. Een positie als Frankrijk zich door dat vredesverdrag had verworven, was ook voor Albion geen ideaal. En Frankrijk zelf, dat in de eerste jaren na 1918 zo scherp reageerde op elke breuke van Versailles, kon alleen Versailles op de duur niet handhaven.

Maar hetgeen Tsjecho-Slowakije wedervoer ging de grenzen van een gerechtvaardigd verzet tegen Versailles vèr te buiten, en de methode, waarvan men zich herhaaldelijk bediende, en het begrip „Lebensraum" dat tot motief en rechtvaardiging moest dienen, vormden een bedreiging voor velen.

Het is dan ook geen wonder, dat in het Engels Blauwboek telkens op Tsjecho-Slowakije wordt teruggegrepen, als op eigenlijke oorzaak van het tegenwoordig conflict. Deze ligt niet zozeer in Danzig, maar veeleer in het door Duitsland overweldigde Praag. Sir Neville Henderson, de Engelse gezant te Berlijn, had dan ook een overvloed van gelijk, toen hij tegenover Goering vaststelde, dat de vernietiging van de onafhankelijkheid van de Tsjechen een grote politieke misslag was, ook tegen het belang van Duitsland zelf, en Goering stamelde iets als: Ik heb van die beslissing niets geweten, anders ware ik niet naar San Remo gegaan op (overigens mislukte) vacantie.

Het is wel typerend, dat het eerste hoofdstuk in het Blauwboek, dat met de eigenlijke publicatie van stukken begint, de titel voert „Verslechtering van de Europese situatie als gevolg van de Duitse actie tegen Tsjecho-Slowakije." Inderdaad, dáár ligt het begin.

Danzig en de Corridor daarentegen waren veeleer een typisch voorbeeld van een Versailles-bepaling, die vroeg of laat om wijziging zou gaan roepen, een wijziging, die, het blijkt uit het Blauwboek ten overvloede, noch bij Engeland, noch bij Polen van te voren op principieel verzet zou stuiten. En Hitler had meer dan eens erkend, dat een rijk als Polen een uitgang naar zee hebben moest.

Daar viel dus over te praten, op **normale wijze.**

En nu blijkt het uit het Engels Blauwboek nog eens overduidelijk, dat in de laatste weken, die aan het uitbreken van het conflict voorafgingen, Duitsland voor een normale wijze van bespreking met Polen, op voet van volkomen gelijkheid, niet meer te vinden was.

Terwijl Engeland zich inspant om Polen en Duitsland aan de onderhandelingstafel te doen plaats nemen, formuleert Hitler onderhandelingspunten, waarover wellicht te praten ware geweest, maar hij weigert halsstarrig deze op de gebruikelijke wijze aan Polen mede te delen. Hij eist, dat Polen iemand naar Berlijn zal zenden, met volkomen volmacht, om zijn eisen te vernemen, waarvan de Engelse gezant geen afschrift kan krijgen. Deze kreeg slechts een opzettelijk oversnelle voorlezing te horen in het Duits en deed in de stellige verwachting, de befaamde 16 punten na de ultra-rappe voorlezing in letterlijke tekst te zullen ontvangen, zelfs geen bijzondere moeite de voortratelenden Duitsen minister met aandacht te volgen. Von Ribbentrop zelf voelde, dat hij toch eigenlijk een figuur had geslagen en dat enige opheldering op dit punt nodig was. Als het laatste onderhoud van Henderson met Hitler en von Ribbentrop reeds geëindigd is, komt deze den Engelsen staatsman nog aan boord met een lange verklaring, waarom hij hem de 16 punten twee avonden te voren niet had kunnen overhandigen. Henderson antwoordde, dat zijn, von Ribbentrops, houding die avond „most unhelpful" was geweest, en het hem, Henderson, onmogelijk had gemaakt, een laatste poging tot vrede te doen, en dat hij dit zeer betreurde.

Is het wonder, dat Beck er niets voor voelde, om als volkomen-gevolmachtigde in Berlijn een Hacha-rol te gaan spelen? Kan het verbazen, dat hem het beeld voor ogen rees van dezen Tsjecho-Slowaaksen staatsman en misschien ook van Schuschnigg? En eerst op het alleruiterste moment publiceert Hitler zijn 16 punten, toen hij aan onderhandelen niet meer dacht, toen de aanval op Polen vast stond en, tot in onderdelen voorbereid, in uitvoering ging.



UIT DE INTERNATIONALE PERS.

EEN MERKWAARDIGE ENGELSE BESCHOUWING OVER DE MOEILIJKHEDEN IN DE OORLOG.

In de huidige oorlog tussen Engeland, Frankrijk en Duitsland, is wel van belang het volgende artikel, onlangs in het Engelse luchtvaartblad Flight. De schrijver poneert de stelling dat Frankrijk en Engeland te samen onoverwinnelijk zijn en motiveert dit als volgt:

Voor de eerste tijd schijnt het, dat het aanvangsoffensief in het Westen zal worden ondernomen met bomvliegtuigen aan beide kanten. Gezaghebbende deskundigen zijn het er over eens, dat Duitsland geen grondstoffen bezit, als olie en staal, voor een langdurige oorlog en dit moet zijn strategie bepalen. Duitsland kan misschien de verwachting koesteren om Engeland op de knieën te krijgen door een geconcentreerd bombardement van Londen of misschien van een aantal andere Engelse steden.

Veldmaarschalk Göring heeft meermalen verklaard dat zijn luchtwapen meedogenloos zou worden gebruikt. Natuurlijk moet een dergelijke tactiek schipbreuk lijden en wel om twee redenen. Het Engelse volk is het taaiste ter wereld en ten tweede zijn onze luchtstrijdkrachten zeer sterk.

De Engelse tactiek is ongewtijfeld zeer verschillend, in de eerste plaats omdat wij een afkeer hebben van bruut geweld en ook omdat onze strategie een snelle overwinning niet noodzakelijk maakt. Hoe langer de oorlog duurt, des te zekerder wordt onze overwinning. Onze bomvliegtuigen zullen gericht zijn tegen militaire objecten. Wij zullen deze gebruiken als artillerie op lange afstand tegen doelen, welke de kanonnen zouden beschieten, indien zij ze zouden kunnen bereiken. De vernietiging van een munitiefabriek draagt er zeker toe bij om een oorlog te helpen winnen; het doden van de burgerbevolking wekt alleen verontwaardiging aan de andere kant en betekent, inderdaad, de verspilling van een goede bom. Wij moeten niettemin onderscheid maken. Bommen of granaten kunnen wel eens hun doel missen en enige burgers doden. Dat is niet afschuwelijk, doch een ongeluk. De vijand behoeft, insgelijks, daarvoor niet geminacht te worden, indien een dergelijk ongeluk zou plaatsvinden. Het in het wilde weg bombarderen van een burgerbevolking is onmenselijk en evenzeer in strijd met het oorlogsgebruik als het doden van hen met de bajonet.

Het is nog niet duidelijk welke bewegingen het leger in het Westen zou kunnen maken. Wij vertrouwen er op dat de Maginot-linie onneembaar is, maar er heerst niet dezelfde zekerheid omtrent de Siegfriedlinie. Onlangs is zij voor een deel overstroomd en de Duitsers hebben, naar gemeld, afdelingen soldaten naar hoger, achteraf gelegen gebied moeten overbrengen. In elk geval schijnt de enige wijze, waarop de Geallieerden Polen zouden kunnen helpen, te zijn gelegen in verwoede bomaanvallen van bepaalde punten in West-Duitsland. Dat de Engelse en Franse bemanningen dergelijke aanvallen met nauwkeurigheid zouden uitvoeren, staat vast. De Duitse luchtverdediging zou bijzonder op de proef worden gesteld. Misschien zou de uitslag van de operaties op het Westelijke front, indien de oorlog komt, een conclusie kunnen vormen voor wat betreft het feit of de luchtaanval of de luchtverdediging de overhand heeft.

„De Duitsers zouden sterke troepenafdelingen gereed moeten houden achter de Siegfried-linie, en het zou de taak van de Engelse en Franse bomvliegtuigen zijn om de verbindingslijnen achter deze troepenafdelingen aan te vallen, ten einde de aanvoer van versterkingen, levensmiddelen en munitie naar het front te belemmeren.

Op deze wijze zou een actie in de lucht de weg kunnen openen voor een opmars op de grond. Ons luchtoffensief zou ook de vijand kunnen dwingen om zodanige bomvliegtuigen, welke gemakkelijk in jachtvliegtuigen zijn te veranderen, thuis te houden. Op deze wijze zou de druk op onze eigen steden worden verlicht."

Het blad neemt aan, dat Spanje bij eventueel conflict neutraal zal blijven en beschouwt vervolgens de positie van Italië.

„Men mag aannemen, dat Mussolini vertrouwt op duikboten en vliegtuigen om de Franse en Engelse vloten uit de Middellandse zee te verdrijven. De Engelse marine veracht dit denkbeeld. Dergelijke wapenen kunnen wellicht schade berokkenen, maar zij zouden niet kunnen bereiken, dat de Geallieerden de heerschappij ter zee zouden moeten afstaan.

Een blokkade van de Italiaanse kust zou een ramp voor dat land zijn. Bovendien zou Abessinië met zijn 200.000 man troepen, Libye en de Dodecanesus-eilanden van elke bijstand worden afgesneden."

Het blad wijst verder op de recente vluchten van de Royal Air Force boven Frankrijk. Wanneer deze bomvliegtuigen op een aan de Riviera gelegen vliegveld zouden bij-tanken, zou geheel Italië binnen hun actie radius kommen te liggen.

„De neutraliteit van Spanje is van betekenis, omdat daardoor de Engelse zuidkust met Plymouth tegen bomaanvallen, van de noordkust van Spanje af gevrijwaard is.

Over de luchtverdediging van Engeland zelf is het blad optimistisch, aangezien bij de jongste luchtvaartmanoeuvres is gebleken, dat 70 pct. der aanvallen, uitgevoerd met bomvliegtuigen, door jachtvliegtuigen zijn onderschept.

VAN ARUBA

GELIJKSTELLING OF ACHTERSTELLING VAN HET KATHOLIEK BIJZONDER ONDERWIJS OP HET KATHOLIEKE ARUBA!

Eindelijk door de nood gedwongen, kunnen we bovenstaande kreet van verontwaardiging niet meer bedwingen.

Voorop sta, om alle misverstand te voorkomen, dat we menen, dat de tegenwoordige Inspecteur van onderwijs geen blaam treft.

De oorzaak schijnt ergens anders te schuilen.

Trouwens, het gaat hier niet over of tegen personen maar over de zaak. En mocht zich toch iemand gegriefd voelen, wel dan passe men het spreekwoord toe: „Wien de schoen past, trekke hem aan."

In 1938 werd de Openbare Uloschool van Oranjestad omgezet in Mulo-school, op heel gerechtigd verzoek van de bevolking die meende, en zéér terecht, nu Aruba toch zo'n leeuwenaandeel mee opbrengt in de belastingen, dat hun kinderen de gelegenheid moesten hebben, hetzelfde onderwijs te ontvangen als de kinderen op Curaçao, temeer daar het Gouvernement voor verschillende betrekkingen het Mulo-diploma als eis stelde.

Januari 1939 volgde de Katholieke bijzondere jongensschool.

In Januari 1940 zou de bijzondere katholieke meisjesschool volgen.

Maar wat gebeurt er nu. De bijzondere katholieke meisjesschool van Oranjestad met een grote 500 leerlingen is thans een Ulo-school. Men wil en kan de katholieken slecht het recht ontnemen een bijzondere Muloschool voor meisjes te hebben.

Maar men heeft er toch iets op gevonden. Men stelt nu het schoolbestuur voor het alternatief. De bijzondere meisjesschool **mag** Ulo-school blijven, óf ze krijgt een bijzondere Mulo-school, maar dan **moet** het onderwijs **voor de overige katholieke meisjes** die deze Mulo-school **niet** zullen bezoeken, ook verlaagd worden **tot de laagste trap van onderwijs**, die we in onze kolonie kennen, n.l. tot A. school!!

Nu vragen we ieder eerlijk lezer of op zijn zachtst uitgedrukt, hier de eerlijkheid betracht wordt.

De katholieke ouders, die zo flink waren, hun katholieke ouderplicht — het katholieke kind op de katholieke school — te blijven vervullen, en daarom hun kinderen op de katholieke school lieten, niettegenstaande er gelegenheid geboden werd, hun kind ook van het Mulo-onderwijs te doen profiteren, omdat hun beloofd was, dat ook de katholieke meisjesschool een Mulo zou worden, zien zich nu wel schandelijk bedrogen.

De katholieke ouders worden nu eenvoudig voor de keuze gesteld, óf je katholieke plicht verzaken, óf je kind geen Mulo onderwijs!

En hoe staat het bij het openbaar onderwijs te Oranjestad? De hele Uloschool werd omgezet in Mulo. **En alle kinderen** profiteren van dit **Mulo**-onderwijs, en die het niet betalen kan, krijgt vrijstelling van betalen, want ander onderwijs wordt er eenvoudig niet gegeven.

Nu zal men zeggen: Maar jullie moogt toch blij zijn. We laten je zelfs kiezen. Je mag toch met de Mulo beginnen.

Maar meent men nu werkelijk, dat we genegen zijn ons onderwijs ineens te verlagen tot de allerlaagste trap die in dit gebiedsdeel bestaat.

En waar moet het personeel van betaald worden? Zou het openbaar onderwijs kans zien in de buitendistricten op Curaçao, Aruba en Bonaire A scholen te onderhouden en personeel voor die scholen te vinden en dan met hetzelfde succes te werken, als thans de katholieke Missie bereikt? We durven deze vraag rustig aan ieder onbevooroordeeld lid der schoolcommissies voor te leggen.

Op Aruba wordt dan ook nergens A onderricht gegeven. Maar toen het onderwijs door een vorig Inspecteur van Onderwijs verlaagd werd tot A-onderwijs, bleven de zusters rustig door B-onderwijs te geven, ook al betaalde het Gouvernement dan maar voor een klas lager.

Is dit een voordeel of een nadeel voor het Gouvernement, voor de bevolking en voor het onderwijs geweest?

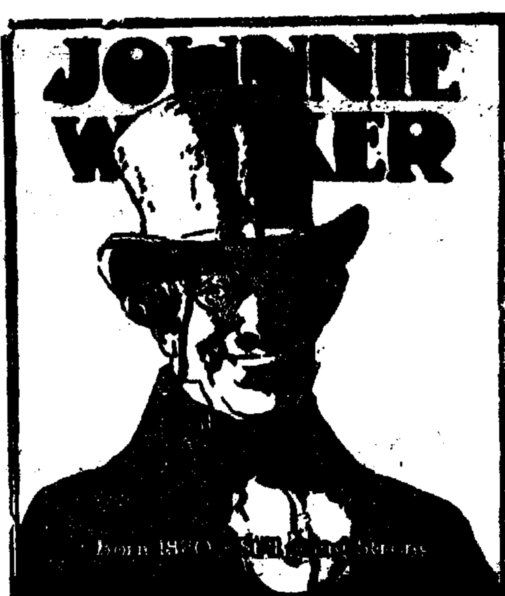
Wie heeft van dat beter onderwijs geprofiteerd? Wie heeft beter onderwijs gehad zonder ervoor te betalen?

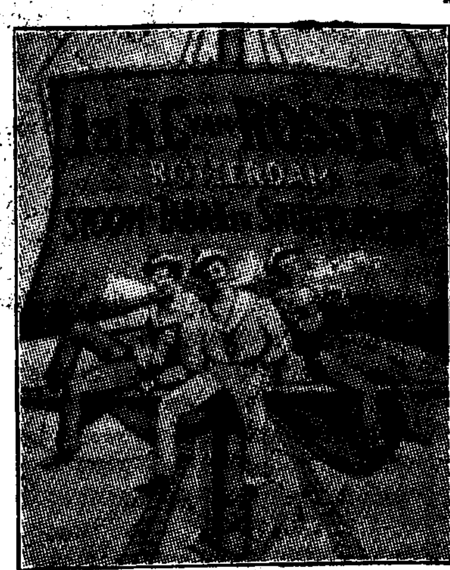
We voelen, het wordt door de katholieke missie en het bij haar in dienst zijnde personeel met liefde gedaan, omdat hun ideaal niet is: in een paar vervelende tropenjaren zovéél mogelijk geld te maken. Maar steeds maar te vertrouwen op iemands goedheid en liefdadigheid, kan wel eens het mooie woord „vertrouwen" doen veranderen in het lelijke woord „speculeren".

En speculeren op iemands goedheid omdat men weet, dat hogere motieven hem toch wel zullen dwingen, die goede daad te doen, is minstens onedel!

En hoe er in deze lijn al te veel gespeculeerd is en nog gespeculeerd wordt, zullen we een volgende keer eens bewijzen, ofschoon we ook dan nog niet alles zullen zeggen. We zullen ons ook dan voorlopig matigen.

* * *





Waardevolle woorden.

Het bederf van de tanden begint aan de buitenkant en niet aan de binnenkant van de tand. De oorzaak van bederf is gewoonlijk een gebrek aan zindelijkheid. Dioxogen zuivert de mond van kiemen die het verval der kiezen en keelpijnen veroorzaken. Hoewel het zo doeltreffend als standard oplossingen van Bichloride of Cabolie is, heeft Dioxogen toch maar 'n werkend element, 't zuivert leven-gevend oxygen. Het is absoluut ongevaarlijk en safe, en kinderen kunnen het evengoed gebruiken als volwassenen. 34

CURACAO.

MARINE RAMPENFONDS.

Beschermvrouwe H.M. de Koningin
Gevestigd te Den Helder
Opgericht 16 December 1923
Goedgekeurd bij Kon. besluit van 3 Nov. 1924, No. 58.

Secretariaat: Koningstaat 78-80
Den Helder, Postbus 1, Telef. 50
Postrekening 113397.
Den Helder, September 1939

Zeer geachte Heer Hoofdredacteur,

Het is U bekend, dat op Vrijdag 8 September j.l. ter hoogte van West Terschelling H.Ms. mijnenveger „Willem van Ewijck", tengevolge van het lopen op een mijn, vernietigd werd, waardoor een groot aanta lNederlandse marinemannen de dood vonden. Eveneens is het U bekend, dat ogenblikkelijk een hulp-actie werd in gezet door het „Marine Rampenfonds" te Den Helder, welke instelling zich sedert de vorige mobilisatie ten doel stelt, financiële bijstand te verlenen aan diegenen der nagelaten betrekkingen van marinemannen, van wie vaststaat, dat zij hulpbehoevend zijn geworden. Dit is ook thans het geval met een aantal achtergebleven verwanten van zeemilicens, die aan boord van de „Van Ewijck" werkzaam waren en die, zoals U bekend is, slechts een zeer geringe tegemoetkomng van rijkswege zullen verkrijgen. Het valt niet te ontkennen, dat een deel van het Nederlandse volk begrepen heeft, dat hier geholpen moet worden. Ongeveer 10.000 gulden werd in enige dagen spontaan bijeengebracht, en kon aan het kapitaal van het Rampenfonds, hetwelk 21000.— bedraagt, toegevoegd worden.

U zult evenwel begrijpen, dat voor een effectieve hulpverlening méér nodig is. Wil het Fonds inderdaad zijn arbeid op doeltreffende wijze verrichten, dan is daartoe een belangrijk groter kapitaal een eerste vereiste. Temeer, daar het bestuur zich terdege realiseert, dat met de mogelijkheid rekening gehouden dient te worden, van het voorkomen van meerdere rampen in de toekomst.

Het „Marine Rampenfonds", heeft derhalve besloten tot het organiseren van een zo doeltreffend mogelijke actie in geheel Nederland en de overzese gebieden, ten einde zich de geldmiddelen te verschaffen, die thans meer dan ooit vereist zijn.

Wil deze actie echter inderdaad het grootst mogelijke effect sorteren, dan is de medewerking der gehele Nederlandse en Nederl. Oost- en West-Indische pers noodzakelijk en het is daarvoor, dat wij tahsn de vrijheid nemen, ons tot U te wenden met het dringend verzoek Uw belangrijke medewerking voor dit doel te willen verlenen.

Hoewel aanvankelijk het voornemen bestond U te vragen een communiqué op te doen nemen in Uw blad, menen wij in dit speciale geval een gunstiger resultaat te verwachten van een door U persoonlijk gesteld schrijven. Beter dan wij weet U, op welke wijze er tot het hart van Uw lezers gesproken moet worden en beter dan wij zult U in staat zijn de juiste snaar te treffen bij de bevolking, welke U met Uw krant bereikt.

Wij laten het geheel aan Uw persoonlijk inzicht en opvatting over, op welke wijze U zult trachten ons doel te steunen. Hetzij door het leveren van een warm-gesteld redactioneel artikel, hetzij door de vorming van een comité, hetwelk de organisatie van een liefdadigheidsvoorstelling of iets dergelijks op zich kan nemen. Dat alles kunt U ten enenmale beter beoordelen dan wij. Gaarne zouden wij hieromtrent zo spoedig mogelijk Uw antwoord ontvangen.

We beseffen zeer wel, dat wij thans een beroep op Uw kostbare tijd doen, doch menen, dat wij ons deze vrijheid in dit bijzondere geval mogen veroorloven.

Het geldt hier toch een doel, waarvoor de gehele Nederlandse gemeenschap sympathie koestert: hulp aan de betrekkingen van landsdienaren, die hun leven offerden bij hun arbeid om ons vaderland buiten de internationale woelingen te houden.

Geachte heer Hoofdredacteur, mag ons Fons op Uw onmisbare steun rekenen? Ge moogt U dan verzekerd weten van de zeer oprechte dank, niet alleen van het „Marine Rampenfonds", doch tevens van diegenen, wier tragisch lot wellicht ook door Uw werk verlicht kan worden.

Tevens verzoeken wij U vriendelijk ten dienste van het archief van het Fonds enkele couranten te zenden, waarin eventueel Uw redactionele bijdrage is opgenomen.

Hoogachtend,
Marine Rampenfonds,
P. J. Jager,
Voorzitter.

Met het s.s. „STUYVESANT" dat dd. 7 November alhier wordt verwacht, zullen o.m. de navolgende passagiers arriveren.

Mej. T. Eringa, Mevr. J. C. Kroon, Hr. H. Welschen, Mej. E. Krakauer, Mevr. R. Nemecek, Mej. L. Nemecek, Hr. H. G. Muskus, Mej. I. M. Muskus, Mevr. L. H. Evertsz en kind.

BEZUINIGING.

Donderdagavond werd in de Koloniale Staten een schrijven van Z. Exc. den Gouverneur voorgelezen, waarin ingrijpende bezuinigingsmaatregelen worden voorgesteld op de Suppl. Begroting 1939 en de Begroting 1940.

De voornaamste hiervan waren o.a.: geen verbetering van wegen; geen districtmeesterkantoor in het 2de district; geen bebossingsplannen; geen verharding van de weg Oranjestad — Noord op Aruba; geen verharding van de weg op Kralendijk, geen verlenging van de steiger op St. Martin; geen uitbreiding van de gevangenis; geen politiewacht op Rust; geen bouw van reservoir voor gedistilleerd water. Dit vertegenwoordigt te samen het bedrag van ƒ 251.150 van de Suppl. Begr. 1939.

En voor 1940 werden geschrapt de bouwinrichting van de filiaalschool van de Schroederschool; de uitbreiding van de meisjesschool op Oranjestad, de school op Piedra Plat; de bouw van kantoor districtmeester 3de district; dokterskamer op Willibrord; bouw van politiewoningen; het Broedershuis op Groot Kwartier Rustoord; mariniers-kazerne; muziektent op Aruba; trottoirs in de winkelstraten op Aruba; aankoop van plantages en de bouw van Julianaschool op Aruba; alles te samen voor het bedrag van ƒ 681.176.

Als reden voor bezuiniging wordt opgegeven de bijzondere tijdsomstandigheden, die reserveringspolitiek van het Gouvernement noodzakelijk maken.

Het voorstel werd naar de Afdelingen verwezen.

Brand Cinelandia.

Verder zonden de Staten aan Z. Excellentie de volgende brief:

Onlangs brak er op klaarlichte dag brand uit in Cinelandia, en niettegenstaande de extra krachten van dienstplichtigen en vrijwilligers, welke ter beschikking van de Politie stonden, bleek, dat onze brandweer deze brand niet meerster kon worden, met het noodlottig gevolg, dat die zulke afmetingen nam, dat er een schade van ongeveer een half millioen gulden werd aangericht. Dank zij de hulp van een particuliere maatschappij, nam hij niet nog grotere proporties aan.

De indruk die het optreden van de brandweer en het functionneren van het materieel op het publiek in het algemeen heeft gemaakt, kan niet erger zijn. Men vraagt zich bezorgd af, wat het lot van de burgerij zou zijn geweest, indien wij tengevolge b.v. van een luchtaanval, waarover nu zo dikwijls wordt gesproken, meer dan één brand te bestrijden zouden hebben gehad. Men is derhalve met reden zeer somber gestemd, nu het gebleken is, dat zelfs één brand niet in bedwang kon worden gehouden.

Het is de plicht van de Overheid goed voorbereid te zijn op branden om de gevolgen tot een minimum te kunnen reduceren. Niet lang geleden hebben de maatschappijen die verzekeringen tegen brandschade op Curaçao sluiten, hare premieën moeten verhogen, en het zou inderdaad te betreuren zijn, indien er wederom een premieverhoging zou moeten komen als gevolg van het feit, dat op onze brandweer niet vertrouwd kan worden.

Het komt de Staten onbegrijpelijk voor, dat de kostbare brandblusapparaten, niet zo lang geleden aangeschaft, nagenoeg niet of geheel onvoldoende functionneerden. Ook de organisatie van de brandweer bleek niet aan de eisen te voldoen.

De Staten van Curaçao willen er dan ook bij het Bestuur op aandringen, een onderzoek te dezer zaken in te stellen en hen in te lichten omtrent brandweer, met medevermelding van de maatregelen, die het Bestuur denkt te nemen, teneinde herhaling te voorkomen.

OVER 31 VLUCHTELINGEN

Het is bekend uit de geschiedenis van Curaçao, dat verschillende van de uitheemse werkkrachten, die naar dit eiland waren gebracht, heimelijk een heenkomen zochten naar Coro.

We weten, hoe 90 Curaçoënaars daarover in het midden der achttiende eeuw een rekest indienden bij den Gouverneur, verzoekend alles in het werk te stellen, toch te verhinderen, dat men daar die werkkrachten vrijheid schenkt en absoluut er geen oren naar heeft om ze terug te sturen.

Nog in 1791, in het rapport over Cŭraçao aan den Prins van Oranje, wordt gezegd, dat men geregeld naar de kust vlucht en wel ook, zoals daar wordt toegegeven, daar men dan vrijheid heeft van godsdienst.

Reeds in het jaar 1704 had zulk een ontvluchting plaats, in dat jaar gelukte het n.l. aan 31 werkkrachten, om Coro te bereiken.

We willen bij deze ontvluchting die een proces met zich meebracht, even stilstaan, ofschoon we er nog op willen wijzen, dat dergelijke ontvluchtingen reeds eerder voorgekomen moeten zijn.

Men had op Curaçao, of liever in Holland, reeds zeer veel belangstelling voor die transporten van arbeidskrachten. Zo ondersteunde raadspensionaris Fagel reeds in het jaar 1676 een verzoek van de West Indische Compagnie te Madrid, en hij deed dit namens de Staten, om zich met de transporten en de verkoop te mogen belasten. We weten bovendien, hoe het een zekere Bartolomeus Coymans werkelijk gelukt is, om met de transporten belast te worden, dit was in de tachtiger jaren der zeventiende eeuw. Later weten de Hollanders wel weer ondercontracten te verkrijgen, zo was rond 1704 het transport door de regering van Madrid in handen gegeven aan een Franse Compagnie, maar de Hollanders zijn er gauw bij om een vaste dienst in te stellen van San Domingo en Curaçao, vanuit Curaçao kunnen zij wel krachten leveren, o, ja, ze willen die Franse Compagnie wel ieder jaar 400 leveren. Ook Mexico Honduras en die kanten uit. Er was eigenlijk vastgesteld, dat de Hollanders niet zelf die werkkrachten naar de Spaanse plaatsen mochten brengen, men zou wel uit Afrika mogen halen, maar niet van Curaçao uit verder door voeren, maar daar is ook niets van gekomen. Men zag die Hollanders levendig overal.

Wat nu over die 31 vluchtelingen.

Het was in het jaar 1704, dat deze 31 stakkers van hier uit de oversteek waagden en het lukte, ze kwamen behouden aan in Coro, maar......... en daar begint de ellende.

Ze hadden gehoopt vrij te zijn, en wat gebeurt er? Ze werden vast gehouden door Spaanse officieren en na enige tijd verkocht. Dit was geheel tegen de gewoonte, men had aangenomen, dat zo iemand ontsnapte, hij als vrij beschouwd moest worden, bij aankomst in een ander land. Vanuit St. Eustatius ontsnapten er soms ook b.v. verschillenden naar Porto Rico, ja, de tiek schijnt daar ook zo sterk dat de staten in den Haag zelfs eens bij de Spaanse gezant hebben geprotesteerd tegen deze invrijheidstelling.

Bij onze 31 vluchtelingen kwam er een protest uit een geheel andere hoek. De ontvluchting had plaats in 1704, welnu, toen was het transport van de werkkrachten opgedragen aan de Fransen en dus eisten de Fransen, het geld, dat de Spaanse officieren bij de verkoop der 31 vluchtelingen ontvangen hadden. Deze echter weigerden.

De zaak werd hoger opgebracht en heel spitsvondig geredeneerd. Men nam aan dat de Hollanders op Curaçao (en de Engelsen op Jamaica) eigenaars genoemd moeten worden van deze werkkrachten. Dit was helemaal niet de opinie van de aartsbisschop van Mexico, die er op wees, dat de Hollanders die werkkrachten hadden weggehaald uit streken, waar ze helemaal geen zeggingschap hadden.

De commissie gaat er verder van uit, dat de mensen geboren zijn in de staat van vrijheid en dat zij nu door deze vlucht weer in die stand komen, m.a.w. dus weer vrij zijn. Men mag ze dan niet als mensen beschouwen die niemand toebehoren en als wild dat van niemand is gevangen, gaan nemen, neen, want men moet er aan denken, dat ze gedoopt zijn. Men schijnt dus reeds te veronderstellen, dat alles wat van Curaçao komt, gedoopt is.

Maar, en hier gaat de commissie weer met de ene hand terugnemen wat ze met de andere gaf. Men moet die mensen toch beschermen tegen de gevaren die de vrijheid hun nu geeft en men mag ze daarom te werk stellen „bij publieke arbeidsgelegenheden of ander net werk".

Opvallend is hoe de Fransman van dit proces er op wijst, dat in de Spaanse kolonie men deze werkkrachten een betere behandeling geeft, dan in de kolonies van de andere Europese mogendheden. Geen compliment dus voor Holland, waar men toch wel erg licht schijnt gedacht te hebben over het optreden tegenover deze mensen.

Br.

R. K. KERKEN.

Parochiekerk Otrobanda:

4.45 v.m. H. Mis.
7 v.m. H. Mis (Kindermis)
8.30 v.m. Hoogmis met Holl. Preek.
7 n.m. Lof

Iedere Woensdagavond 7 uur Jongenscongregatie met Holl. Preek.

Parochiekerk Pietermaai:

4.30 v.m. H. Mis.
6 v.m. H. Mis.
7.30 v.m. H. Mis. (kindermis, niet voor volwassenen)
8.30 v.m Hoogmis.
6.30 n.m. Lof.

Iedere Woensdagavond 7 uur Jongenscongregatie.

Parochiekerk San Mateo:

4.45 v.m. H. Mis.
6.30 H. Mis
7.45 Kindermis
9 v.m. Hoogmis.
7 n.m. Lof.

Iedere Woensdagavond 7 uur Jongenscongregatie met Holl. Preek.

Parochiekerk Groot Kwartier.

5 uur Vroegmis.
7 uur Kindermis.
8.15 uur Hoogmis.
6.30 uur Lof.

In de week dagelijks de H. Mis om 6.30 uur.

In alle kerken gelegenheid tot Biechten: iedere Zaterdag van 4 tot 8 uur n.m.; en daags voor iedere grote feestdag.

EMMASTAD.

SPORTCLUB „ASIENTO".

Zeilen.

De uitslag van de j.l. Zondag gehouden zeilwedstrijd is als volgt:

Startprijs: HH Baarschers — Dussel met „Beatrix"

1e prijs B.M.: HH de Ridder — Donker met „Albertine" (tevens de snelste rit).

1e prijs jollen: HH Wensink — Tuin met „Ruth"

1e prijs sloepen: HH de Vries — v.d. Kuip met „Pep"

De opkomst voor deelname was goed en een talrijk publiek was aanwezig.

Met een pittige speech werden de prijzen door den Heer Flachs uitgereikt.

De dames: de Mol en van 't Veer, die deel uitmaakten van de bemanning der „Irene" en „Gitana" kregen als de vrouwelijke wedstrijd zeilers een aardig aandenken aan deze goedgeslaagde zeilwedstrijd.

De Commissie.

Tennis.

Men wordt verzocht, de bonnen voor de ballenjongens met de volledige handtekening af te tekenen en niet slechts te paraferen teneinde de controle zo doeltreffend mogelijk te maken.

Op ieders medewerking wordt gerekend.

De Commissie.

Aan alle leden der Sportclub Asiento,

Zoals U reeds uit een bericht bekend zal zijn, wordt op Zondag 12 November op ons terrein Rio Canario een algemene Athletiek-dag gehouden, waarbij ook U in de gelegenheid wordt gesteld, op verschillende nummers in te schrijven.

Een zeer omvangrijk programma is opgesteld, waarbij zoveel mogelijk takken van sport die bij „Asiento" beoefend worden, betrokken zijn.

Zo zullen b.v. de Korfballers(sters), de Hockey-ers(sters) en de voetballers in de gelegenheid worden gesteld hun behendigheid in doelschieten, bakdribbelen, enz., te tonen, terwijl door dames en heren van elke leeftijd (veteranen en juniores inbegrepen) een aardig athletiek-programma kan worden afgewerkt.

Voorts zullen estafettes tussen de verschillende sportafdelingen als Voetbal, Tennis, Hockey, Korfbal, Zeilen, enz., worden gehouden, terwijl een fabrieks-competitie-estafette het slot van het programma zal vormen.

Laat niemand, van jong tot oud, thans achterblijven. Het Bestuur rekent op Uw aller enthousiaste medewerking voor het doen slagen van deze algemene sportdag.

HET BESTUUR.

RADIOMUZIEK AAN DE OPERATIETAFEL.

In Heidelberg is men al geruime tijd bezig met het bouwen van een kliniekstad. Onlangs is nu de eerste kliniek de chirurgische klaar gekomen en deze zou in de maand Juli tijdens de hogeschoolweek worden ingewijd. De nieuwe kliniek voldoet aan alle technische en hygiënische eisen van de moderne tijd. Alle ziekenkamers liggen aan de Zuidkant en zijn voorzien van grote terrassen. Bij ieder bad hangt een koptelefoon. In de wandelhallen kunnen concerten gegeven worden. Door één enkele handgreep kan ieder bed op gummiwielen worden gezet. In zeven operatiezalen worden de patiënten geopereerd; bij elke operatietafel is een radio-installatie, die de zieken bij operaties met plaatselijke verdoving afleiding geeft of bij marcose in slaap doet vallen.

Het is in strijd met de leer van Christus, dat hij, die haar waarde heeft leren kennen, de geestelijke waarde dankbaar voor zich houdt en om anderen zich niet bekommert.

Wie Christus tracht na te volgen, is automatisch Zijn apostel; ook dan, wanneer hij leek is.

Zeg altijd de waarheid, de hele volle waarheid, maar maak ze nooit onnodig stug of scherp.

WERELD IN VOGELVLUCHT.

In Amerika werd de nieuwe neutraliteitswet aangenomen. Naar verluidt staan reeds 800 Amerikaanse vliegtuigen gereed voor verzending naar Frankrijk en Engeland.

Duitsland is over deze nieuwe wet bitter gestemd en spreekt reeds over een verscherping van de duikbotenoorlog.

NEDERLAND.

Overgenomen uit de Beurs & Nieuwsb.

Zwitserland kocht in Nederlands Indië veertigduizend ton Javasuiker.

Het Haagse gerechtshof veroordeelde den hoofdredacteur van het Nationaal Dagblad, Mr. Rost van Tonningen tot honderd gulden boete subs. tien dagen wegens belediging van den Procureur Generaal te den Bosch.

De voetbalwedstrijd Nederland België zal 10 December worden gespeeld.

De Goudvoorraad van de Ned. Bank toont een daling aan van 5.5. millioen gulden.

De arbeiders in de haven van Zaandam eisen thans vijftien procent loonsverhoging. Men heeft een ultimatum gesteld, dat op vier November afloopt.

Mgr. Hopmans, Bisschop van Breda, is benoemd tot Groot Officier in de orde van Oranje Nassau.

In de Tweede Kamer zijn verschillende replieken gehouden op de algemene beschouwingen van regeringszijde. Het kamerlid Drees vroeg of de regering de kosten van het levensonderhoud kan blijven beheersen. Zo niet welke maatregelen denkt men dan te nemen? De heer Tilanus achtte het jammer, dat oud minister Colijn in deze kamer niet aanwezig is, de tijden zijn even ernstig als in 1914. Spr. meent dat er thans veel meer reden is voor godsvrede dan voor politieke strijd. De Heer Joekes zeide, dat een scherpere reactie van de overheid tegen ongewenste persuitingen noodzakelijk is. De regering moet aan repressieve maatregelen de voorkeur geven boven de vervroegde afkondiging van de staat van beleg. Spr. stemt in met de ministeriële verklaring inzake de defensie van Indië. Spr. vraagt tevens naar de namen van de vlootcommissieleden, die het rapport en andere gegevens, die de regering ter beschikking staan. De heer De Visser bepleit nogmaals voor toekenningen van duurtetoeslagen. Deze spreker moet de beschuldiging aan het adres van de regering gedaan, n.l. dat zij klassepolitiek voert, terugnemen. De heer Teuling wil niet diep op de Mendelssohnaffaire ingaan, doch is niet voldaan met de behandeling van de zaak vooral wat de publieke kant betreft. Het gaat er niet in de eerste plaats om of de Nederlandse bank verlies lijdt, maar hoe is het mogelijk, dat Mendelssohn dergelijke credietfaciliteiten werd gegeven?

WAARSCHUWING.

De Koloniaal Ontvanger op Curaçao waarschuwt hierbij de gezamenlijke belasting-schuldigen wegens inkomstenbelasting over 1939/40, dat het twee vierde gedeelte van genoemde belasting invorderbaar is geworden op den 30n October '39 en verzoekt hen, ieder voor zooveel hem betreft, de betaling daarvan te zijnen kantore te doen.

Curacao, den 1n November 1939.

DE KOLONIAAL ONTVANGER.

EEN HERINNERING AAN HET DOOPSEL VAN PAUS PIUS XII.

Met een eenvoudige plechtigheid is in de doopkapel van de kerk van de H. Pancratius te Rome bij de doopvont van deze kapel een gedenksteen onthuld, als een herinnering aan het H. Doopsel van Paus Pius XII, dat op 4 Maart 1876, twee dagen na zijn geboorte werd toegediend.

De doopvont, die zich nu in deze doopkapel bevindt, stond vroeger in de kerk van de H.H. Celsus en Julianus. Dit was de parochiekerk van de ouders van Paus Pius XII, maar deze kerk werd reeds geruime tijd geleden gesloten, waarna de doopvont werd overgebracht naar de kerk van de H. Pancratius. De plechtigheid van de onthulling werd bijgewoond door Kardinaal Lauri.

OCCULTISME.

Eigenlijk had het fraaie woord „Koffiedik" boven dit artikel kunnen staan, omdat de resultaten van het occultisme constant helder zijn als een maatglas en zo klaar als koffiedik.

Het was reeds einde 1914 bekend, dat de eerste chef van de Generale Staf van het Duitse leger, graaf Von Moltke (een na-neef van den groten Moltke uit de Pruisisch-Oostenrijkse oorlog van 1866 en de Frans-Duitse van 1870—'71) een doorgewinterde spiritist was en het is eveneens bekend, dat de voorlaatste chef van die Staf (de laatste was Generaal Gröner, die het maar één maand is geweest, November 1918), de jaren lang almachtige generaal Ludendorff, leed aan een spirituële hobby, die men familiaar de „Juda und Rom"-psychose zou kunnen noemen.

Er zijn een paar jaar geleden twee brochures verschenen over de Marneslag, die reeds in September 1914 feitelijk over het uiteindelijk lot van Duitsland besliste. Tengevolge van de Duitse nederlaag aan de Marne veranderde de bewegingsoorlog in een loopgravenoorlog. En héél Duitsland met al de gebieden, welke het bezet en veroverd had, werd één onmetelijke grote vesting, die van alle zijden werd ingesloten en belegerd en, van alle levensmiddelen en grondstoffen hermetisch afgesloten, ten slotte móest capituleren. De dolkstoot in de rug is legende en phantasie tot bijzondere doeleinden.

De eene dier brochures heet: „Die Deutsche Tragädie an der Marne", de andere „Das Marne-Drama, der Fall Moltke—Hentich". De laatste was van de hand van Ludendorff.

Waarom verloor Duitsland in 1914 reeds de oorlog? Beide brochures geven het verrassende antwoord: door het occultisme.

De „wetenschap" van Ludendorff is even grappig als vermakelijk. De generaal herinnert aan het verraad van Valmy op 21 September 1792. Daar zouden, volgens Ludendorff, de vrijmetselaar Hertog Karl, Wilhelm Ferdinand van Brunswijk, de occult-wetenschappelijke koning Friedrich Wilhelm II van Pruisen en de „Illuminate Hochgrad-Bruder" Karl August van Saksen-Weimar het leger der Duitse Verbondenen aan „Broeder"-generaal Dumouriez hebben overgegeven en overgeleverd. Hoe Ludendorff dit alles weet? Officiële acten weten er niets van, de strenge geschiedschrijving evenmin. Maar diamanten van het Brunswijkse Hertogelijke Huis zouden het verraad onthullen!

De Wereldoorlog.

Ludendorff constateert, dat de wereldoorlog, welke in 1914 begon, in 1889 reeds werd voorbereid. De geheime machten begonnen toen hun werk en tot die geheime machten rekent Ludendorff niet alleen de vrijmetselarij, maar ook „Juda und Rom", zoals hij zich dit in zijn verwarde phantasie voorstelde. Het staat intussen vast, dat Oberstleutnant Hentich bij het Marnedrama een beslissende rol heeft gespeeld. Daarover zijn alle deskundigen het eens. Deze Oberstleutnant kreeg op het beslissende moment van Moltke blanco-volmacht. Hij gebruikte deze om, achteraf bezien onnodig, de zegevierend opmarcherende Duitse legers te doen retireren tot grote woede en wanhoop der commanderende veldheren. Was die Oberstleutnant een vrijmetselaar? Was hij wellicht jood? Of zelfs Rooms-Katholiek? Dwaze vragen, maar de „Feldherr" Ludendorff behandelde ze uitvoerig. Hij heeft zelfs uitgezocht dat Hentich Arisch en protestant was en kon alleen maar niet vaststellen, of deze officier vrijmetselaar was. Zijn spijtige conclusie luidt: „Die Frage seiner Freimaurerszugehörigkeit wird vielleicht niemals aktenmässig geklärt werden". De opperbevelhebber Generaloberst Von Moltke was eveneens Arisch, protestant en geen lid van de loge. En toch waren, volgens Ludendorff, Von Molke en Hentich werktuigen der vrijmetselarij. Het enige echter, dat Ludendorff weet, is, dat Von Moltke belang stelde in occulte wetenschappen. Dit was juist. Het is namelijk een feit, dat de Duitse generalissimus onder invloed stond van Steiner en diens anthroposophie.

Ludendorff levert ook werkelijk het bewijs, dat Von Moltke geregeld met mediums verkeerde. „Geen man was zó ongeschikt, als opperbevelhebber van het Duitse leger te fungeren". Ludendorff heeft echter nagelaten te boekstaven, dat Von Moltke de positie van generalissimus nooit heeft begeerd, integendeel er heel erg tegen op zag en den keizer herhaaldelijk had verzocht, ja gesmeekt, iemand anders met deze hoge functie te belasten. Maar de romantische keizer wilde Von Moltke als opperbevelhebber hebben, enkel en alleen, omdat diens oom in 1870 met zoveel succes tegen Frankrijk te velde trok. De naam Von Moltke alléén zou, meende de keizer, al wonderen doen en het buitenland imponeren.

Von Moltke's Mislukking.

De tweede brochure frist nog eens de herinnering op aan de volkomen mislukking, die Von Moltke als legeraanvoerder is geweest. In de dagen van de Marneslag was hij zijn zenuwen niet meer de baas. Hij was eigenlijk al een gebroken man — hij had een hartkwaal — toen de oorlog uitbrak. Hij was absoluut niet berekend voor en voorbereid op een twee-frontenoorlog. De slag aan de Marne bracht hem volkomen in de war. De zeer deskundige Oberst Buer schrijft over hem: „Een paniek maakte zich van het gehele leger meester, maar het ergste zag het er bij de Staf uit. Von Moltke was volledig de kluts kwijt. Hij zat doodsbleek voor zijn kaarten, apathisch, een ruïne gelijk."

In een speciaal hoofdstuk tracht deze brochure te bewijzen, dat Von Moltke een werktuig was van Steiner, den leider der anthrophosophen. Wij lezen: „Begin Augustus 1914 heeft het zelfde medium, dat reeds in 1899 het uitbreken van de oorlog had voorspeld, opnieuw iets voorspeld. Wij weten iets uit schriftelijke mededelingen van de naaste familiebetrekkingen van Von Moltke. Wij zijn ook op de hoogte van de inhoud van deze voorspellingen. Liesbeth Leidler, het medium, voorspelde, dat de operaties een zeer ongunstig verloop zouden hebben en kondigde aan, dat de Fransen door het Duitse front zouden breken. Frau von Moltke heeft deze voorspelling, waarin zij geloofde, haar man per brief medegedeeld. Zij heeft toen het medium in het grote hoofdkwartier te Coblenz gebracht. Von Moltke heeft daar met het medium geconfereerd. En van Steiner weten wij, dat ook hij in het grote hoofdkwartier is geweest en met den opperbevelhebber heeft gesproken."

Zo zag het er uit in het grote hoofdkwartier van Keizer Wilhelm II in de dagen ,dat over het lot van Duitsland werd beslist.

Von Moltke werd na de Marne-slag afgezet.

Te laat.

SPORT - RUBRIEK

Officiële Mededelingen
van
"De Curaçaose Voetbalbond".

COMPETITIE — PROGRAMMA.

MUNDO NOBO.

5 November 1939:	B-klasse	Volcania — Willemstad (Brakke)	*
5 November 1939:	A-klasse	Bondsoefening.	
19 November 1939:	A-klasse	S.U.B.T. 1 — Atletico 1 (O. Corsica)	
19 November 1939:	Res.A-klasse	Jong Holland 2 — Hercules 2 (Ercol)	*
26 November 1939:	A-klasse	Scherpenheuvel 1 — Volharding 1 (O. Corsica)	
26 November 1939:	Res.A-klasse	Jong Holland 2 — S.U.B.T. 2 (B. L. Dijk)	*
26 November 1939:	Juniores	Hercules — Tropiales (Dania)	%

RIO CANARIO.

5 November 1939:	Res.A-klasse	S.U.B.T. 2 — Volharding 2 (B. L. Dijk)	*
19 November 1939:	Res.A-klasse	Asiento 2 — Transvaal 2 (H. Rog)	
19 November 1939:	B-klasse	D.C.C. — Sparta (B. L. Dijk)	
26 November 1939:	A-klasse	Hollandia 1 — Transvaal 1 (Tuin)	

SCHERPENHEUVEL

19 November 1939:	Res.A-klasse	Scherpenheuvel 2 — Volharding 2 (Brakke)	
19 November 1939:	Juniores	Scherpenheuvel — Volcania (Dania)	%
26 November 1939:	B-klasse	D.C.C. — Volcania (H. Rog)	

De met % aangegeven wedstrijden beginnen om 9 uur v.m.
De met * aangegeven wedstrijden beginnen om 2.30 uur .m. precies.
De andere wedstrijden beginnen om 4 uur n.m. precies.
DUUR VAN ALLE WEDSTRIJDEN 2 × 40 minuten.

Met het oog op de vroeg invallende duisternis worden de verenigingen vriendelijk verzocht op tijd aanwezig te zijn.

Heren Scheidsrechters worden verzocht tijdig de competitieleider te berichten, ingeval zij verhinderd zijn. Adres competitieleider: E. Palm, Langestraat 78,

HET BESTUUR.

OPSTELLING BONDSOEFENING 5 NOVEMBER 1939 OP MUNDO NOBO OM KWART OVER VIER.

E. Vos (R.C.C.)

M. Davelaar (S.U.B.T.) — J. Rosina (Scherp.)

H. Leers (Aanv.) — L. B. Isidora (Volh.) — E. Ruiz (SUBT)

J. Pietersz (SUBT) — F. Jansen (SUBT) — C. Bosch (SUBT) — M. Hernandez (SUBT) — R. Bernabela (SUBT)

Reserves:

Cl. Thomas	Volh.	J. Peloz	SUBT
E. Atalida	Herc.	A. de Lannoy	Jong Hol.
A. Chacutu	Jong Hol.	J. Salomon	Atletico
H. Bakhuis	SUBT	O. Hoelen	Scherp.
	E. Nahr	Scherp.	

E. Rondijk (Volh.) — H. Panneflek (RCC) — J. Royer (Volh.) — J. Suarez (RCC) — J. Ramirez (J. Hol.)

R. Meulens (RCC) — P. Scorrea (Atletico) — W. Leers (Aanv.)

R. Jansen (Herc.) — A. de Koop (Transv.)

Grovell (SUBT)

Sovjet-Rusland en Estland.



Konstantin Päts.
De President van Estland.



Jozef Stalin.

DE KERKELIJKE INDELING VAN VENEZUELA.

Het kan zijn nut hebben, de kerkelijke indeling van Venezuela te kennen, daar men over het algemeen niet erg goed op de hoogte is, met wat het katholicisme bij onze naburen betreft.

Reeds in het jaar 1532 werd het bisdom Coro opgericht. Dit bisdom omvatte geheel Venezuela en bovendien de eilanden Curaçao, Aruba en Bonaire.

Toen echter de Hollanders in 1634 deze eilanden veroverden, werd de zetel van dit bisdom verplaatst naar het veiliger gelegen Caracas.

Onder het aartsbisdom Caracas vallen nu, de bisdommen Guayana, opgericht in het jaar 1792, Barquisimeto, opgericht 1868, Calabozo, opgericht 1880, Cumana, opgericht 1923. Tenslotte nog het nieuw opgerichte bisdom Coro (1923).

Verder heeft men er het aartsbisdom Merida, opgericht 1782 en aartsbisdom geworden 1923. De bisschop van dit diocees, Dr. Ant. Silva vestigde zijn seminarie op Curaçao en bouwde er „Scherpenheuvel". De Hollandse paters Dominicanen werden met de zorg van dit seminarie belast. Het heeft echter niet lang bestaat, daar de regering van Venezuela niet gaarne de opleiding van Venezolaanse priesters naar het buitenland verplaatst zag.

Onder het aartsbisdom Merida vallen nu het bisdom Zulia, opgericht 1897 en het bisdom San Cristobal, opgericht 1923.

Hoe lediger hoofd hoe nieuwsgieriger.